

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LXXIII. Romana seu Iannen. Redditionis Rationum. De foro in quo reddendæ sunt rationes, & an illæ activè vel passivè reddendæ sint in alio loco quàm illo gestæ administrationis ex privilegio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

du appellationis, aded ut qualitas impressa ab initio primæ instantiæ influeret in ulterioribus, sequeretur quod pupillus, qui durante prima instantia factus est major, vel vidua quæ cœpta lite virum duxit, possit etiam in secunda, vel tertia instantia uti privilegio *leg. unio.* atque semper habere fore electionem & variationem, quod falsum videtur, nam DD. non sine controversia tribuunt hoc durante tantum illa instantia ut apud *Carauit. ritu 233. num. 12. Franch. decis. 257. in fin. Sacc. de appell. quest. 7. num. 118. & seqq. Gurb. d. decis. 82. n. 13. Menoch. dicto casu 66. num. 28. Novar. sect. 2. qn. 3. n. 3. & q. 6. n. 3.*

Et quod limitatio, de qua tractamus, procedat solum in prima instantia non in alia, probari concludenter videtur à simili, nam pupillus vel minor cui beneficium restitutionis in integrum competit adversus non factas probationes, succedens majori non gaudet isto beneficio in illa instantia cœpta & tractata cum majore *Affl. decis. 21. ubi Vrsil. Cephal. conf. 241. n. 9. & 10. Rolan. conf. 99. n. 43. lib. 1. Carauit. ritu 71. num. 6.* Sed in instantia ulteriori cœpta cum ipso minore in gradu appellationis, utique de dicta restitutione non videtur in praxi dubitari, quia restituitur in iudicio tractato cum ipso minore.

Insuper pro clariori veritatis comprobatione, atque contrariorum totali resolutione observandum est, quod aliud est privilegium mutandi forum totaliter, & sic variandi de foro ad forum, variata specie jurisdictionis, puta de foro laicali ad clericalem, & de paganico seu ordinario ad militarem; Aliud verò est privilegium variandi de loco ad locum & de iudice ad iudicem, ejusdem tamen fori & jurisdictionis; Primum enim casu non solum diversificatur instantia, sed etiam tota causa, ita ut efficiatur penitus causa, nova propter variationem jurisdictionis, & ideo in illis terminis bene procedere potest prima opinio, quoties causa cœpta est cum defuncto, quia tota causa preventa est in illo foro atque in illa jurisdictione, Et in his terminis loquuntur *Carleval. ubi supra*, & alii qui possent allegari, quorum dictum neque est sine controversia, cum in terminis Clerici laico succedentis, etiam lite cœpta, in contrarium videatur opinio magis communis & recepta saltem apud Canonistas.

In casu autem nostro non diversificatur jurisdictione, neque forum, sed solum contentio est de loco ad locum, & super ordine iudicis ejusdem fori & jurisdictionis, propterea non videtur cur hujusmodi privilegium denegandum veniat, cum in eo æque militet ratio, ob quam tale privilegium concessum fuit, nempe ut pupillus, vel alia persona miserabilis non trahatur extra Provinciam suam, ac possit facilius probationes facere, seu scripturas invenire, aliaque jura deducere, ut bene discurrunt *Gratian. dicta discept. 565. num. 74. & seq. Marchesan. par. 2. fol. 310. nu. 68. & seq. & alii allegati.*

Eoque magis prædicta procedere videntur de plano in casu de quo agitur, dum privilegiatus non vult variare forum defuncti, neque uti jure speciali, sed instat conveniri in eo foro, in quo defunctus jure communi attentio veniret conveniendus, & sic allegat privilegium excipiendo, ac ad impediendum adversarium ne utatur jure speciali appellacionis omisso medio, juxta insignem *decis. Franch. 553.* quam hucusque non videmus impugnata, illamque refert & sequitur *Novar. de elect. fori sect. 2. q. 3. in fin.*

Card. de Luc. de jurisd. & foro comp.

Est enim certissima juris conclusio, quod non licet appellare omisso medio, etiam si ad Principem appelletur *l. Imperatores 21. ff. de appell. cum concordian. de quibus latè Scaac. de appell. quest. 7. num. 1. & seq.* Quodque nemo invitus extra propriam Provinciam trahendus est.

Minusque refragatur, quod ista conclusio non procedit de jure Canonico, quo attentio appellari potest omisso medio ad Papam, qui est Ordinarius Ordinariorum, quoniam omilla pro nunc inspectione, an ista limitatio procedat tantum in causis Ecclesiasticis, in quibus appellatur ad Papam tanquam Papam & caput Ecclesiæ, non autem in causis prophanis, in quibus appellatur ad illum tanquam Principem temporalem, dum Papa hodie per seipsum causas non cognoscit; limitatio solum deservit, ad effectum sustinendi appellacionem, non autem ad aliud, nam regulariter parte instante foret Papa causas remittere ad partes ad Judices mediatos, ut post alios *Scacc. dist. 9. 7. num. 47. in fin. 51. in fin. & 83. & 84.* Et sic res reducitur ad regulam juris, maxime accedente statuto particulari disponente appellacionem gradatim esse faciendam.

Et licet multoties Papa, vel ipsius loco Signatura Justitiæ solet, vel ob gravitatem causæ, vel ob alia rationes ejus arbitrio bene visas committere causam appellacionis in Curia omisso medio, ut per *March. & alios locis cit.* Nihilominus hoc est recedere à regulis generalibus juris, & devenire ad quoddam jus speciale, quod privilegiatus excipiendo impedire potest, etiam si sit hæres, quia ipse non utitur privilegio & jure speciali contra alterum, sed solum impedit ne concedatur illud alteri, ita ut causa tractetur in foro ordinario defuncti, & in quo regulariter, si defunctus vivit, causa tractanda veniret, & sic non deducitur privilegium tanquam privans legem, atque ut per illum recedatur à regulis juris, sed tanquam fovens legem, seu tanquam obstaculum ad impediendum, ne juris dispositioni derogetur, Ad instar concursus duorum privilegiatorum, quia privilegium unius operatur, ne illud alterius effectum sortiatur, sed juris dispositio servetur juxta ejus regularem naturam & cursum, Et hanc censeo veritatem salvo &c. Ignotum autem est quid exinde sequatur sit, cum hoc fuerit de primis laboribus pro veritate ipso initio susceptæ avocationis in Curia.

ROMANA
SEU
IANVEN. REDDITIONIS
RATIONUM
PRO
JOSEPHO MARIA SENAREGA,
CVM
COSTAGUTIS.

Casus disputatus in Signatura Justitiæ & resolutionis pro Senarega.

De foro in quo reddendæ sunt rationes, & an illæ activè vel passivè reddendæ sint in alio loco quam illo gestæ administrationis ex privilegio *Eugeniana* vel alio privilegio univèl alteri competente; Et de

materia *l. diffamari*, & *l. sicontendat* &c. quando intentans hujusmodi remedia, dicatur actor vel reus.

S U M M A R I U M.

- 1^a *F*alſiſeries.
- 2^a Rationes ſunt reddenda in loco geſta adminiſtrationis.
- 3^a Ampliatur, ut iſto caſu non intret privilegium, unica &c.
- 4^a De *Eugeniana* quando locum habeat.
- 5^a Hæres non declinat forum deſuncti.
- 6^a De remedio *l. diffamari*, & *l. ſi contendat*, & an differant inter ſe.
- 7^a De effectibus quos produciunt dicta remedia; vel eorum alterum.
- 8^a Intentans dictum remedium an dicatur actor vel reus.
- 9^a An laicus cum hoc remedio vocet Clericum ad forum ſuum.
- 10^a Tutor non convenitur per pupillum ad reddendas rationes in eius foro, ſed conveniendus eſt in foro proprio.
- 11^a Declaratur dicta conſuſio quomodo intelligenda.
- 12^a An & quando intret æquitas ob quam rationes reddantur in alio loco quæ illo adminiſtrationis.
- 13^a Quando intret uno ratiſſimo connexionis.
- 14^a Vbi ſunt plures adminiſtratores, unio facienda eſt in uno loco, in quo rationes reddantur.

D I S C. LXXIII.

Nno 1611 inita fuit ſocietas bancaria in Civitate Januæ, inter Bartholomæum & Andream germanos fratres de Coſtis, ſub ea conventionione, quod pro rata librarum 140. m. adminiſtratio ſpectaret ad Andream, facienda in Civitate Lugduni, & pro libris 160. m. ſpectaret ad Bartholomeum facienda in eadem Civitate Januæ, ita tamen, quod, tam utriuſque ſortis, quam lucrorum & utilium, tres ex quatuor partibus eſſent Andree, ita ejus pecunias erogantis, quarta verò Bartholomei.

Utroque deſuncto, Senarega hæres mediatius Andree judicium inſtituit contra Coſtagutos hæredes pariter mediatos Bartholomæi in dicta Civitate Januæ pro redditione rationum adminiſtrationis, ut ſuprà ipſi injuncta: Coſtaguti autem in Urbe domicilium habentes, duo ab A. C. monitoria obtinuerunt, quorum vigore curarunt Senaregæ inhiberi, nè judicium ut ſuprà cœptum proſequeretur, eoſque non alibi quam coram ipſo A. C. conveniret, unum nempe vigore *Eugeniana* concedentis Curialibus, nè extrà curiam trahi poſſint, neque coram Judicibus de partibus conveniri; Alterum vero in vim *leg. diffamariſſi. de ingenuis & manumiſſi. ſeu leg. ſi contendat ſſi. de ſideiſſuſſor.* ita ſe reos faciendū, in foro proprii domicilii conveniendos, Quare pro hujusmodi impedimentis removenſis, cum ita ex pluribus juſtis cauſis Senaregæ actori expediret, non obſtante quod Magiſtratus Januæ hujusmodi inhibitiones non curaret, adita per iſtum Signatura Juſtitia, & aſſumpta deſuper diſputatione.

Pro hac parte ſcribens, fundatam abſque dubio dicebam ejus intentionem in regula *tex. in l. prima & 2. Cod. ubi de ratiociniis agi oporteat*, ubi firmatur, rationes reddendas eſſe in loco geſta adminiſtrationis, cum ibi facilius & plenius, tam per teſtes, quam per iſtrumenta, libros, aliasque legi-

timas probationes veritas haberi poſſit, ut firmant *Bar.* & cæteri ibidem de quibus *Burrat. & adden. deciſ. 474. Carleval. de judiciis tom. 1. diſput. 2. num. 168.* Idque adeo verum, quod licet ex privilegio *leg. unic. C. quando Imperator &c.* concedatur, pupillis, viduis, aliſque miſerabilibus perſonis electio fori, ea tam en in præſenti denegatur, neque ita privilegiatus variare poteſt forum geſta adminiſtrationis *Gratian. deciſ. 180 in addit. num. 6. & 7. Novar. de elect. fori par. 3. q. 34. n. 1. & per tot. Paſchal. de patr. poteſtate par. 2. cap. 2. num. finali. Thorus in compend. deciſ. verbo rationes num. 2.*

Non negabant pro altera parte ſcribentes regulam prædictam, ſed conſueverant ab limitationibus deductas ab uno ex dictis remediis, ut ſup. intentatis, vel ſc. *Eugeniana*, vel ex *l. diffamari & l. ſi contendat*; De primo *Eugeniana* nulla penitus ratio habitæ fuit, ita ut, excepta prima in pluribus ſubſequentibus acerrimis diſputationibus, ob aliquorū votorū discrepantiam, deſuper habitis non fuerit amplius actum, Tum quia illa non emanavit ad favorem omnium in Urbe commorantium, ſed ſolum Curialium, quales iſti non erant, ut ex *Marchesan. & aliis* habetur apud *Ridolphin. in praxi par. 3. cap. 4. num. 156. & ſeqq.* Tum etiam quia, ſi in hac materia non prodeſt privilegium *leg. unic.* quod tanquam clauſum in corpore Juris eſt abſque dubio potentius, ac majoris efficaciam ex deductis per *Franch. deciſ. 234. 364. & 553. Carleval. dicta diſput. 2. num. 299 cum ſeq.* Multò minus ſuffragari poterat iſtud particulare Privilegium; Poſſimè quia iſti non conveniebantur ex perſona propria, ſed tanquam hæredes Bartholomæi, cujus forum ex privilegio ſpeciali, & non clauſo in corpore juris declinare non poterant juxta terminos *text. in l. hæres abſenſſi. de judiciis, ubi Caſtren. & cæteri, de quibus Franch. in alleg. deciſ. 234. 364. & 553. Ronit. deciſ. 174. n. 8. & 9. Carleval. dicta diſput. 2. num. 288. cum ſeqq.* & de quo habetur actum in *Arelaten. perſonæ hoc tit. diſc. 86.*

Major igitur diſputatio fuit ſuper altero remedio, quod pro altera parte ſcribentes diſtinguebant, inter illud reſultans ex *l. diffamari*, & alterum ex *l. ſi contendat*, quaſi quod iſtud eſſet altero pinguius & efficacius, quodque noſtræ reſponſionis adverſus unum, non ſuffragarentur adverſus alterum; Verùm in hoc advertebam procedi cum aliquo æquivoco ſuper hujusmodi remediorum differentia, cum ſolum in eo conſideretur, quod intentans remedium *leg. diffamari* cogitur agere in termino, quo elapſo imponitur ſilentium, intentans verò illud *l. ſi contendat* cogitur ſtatim agere, aliàs judicium procedit ſuper exceptione; In reliquis autem in nihilo differunt, atque praxis recepit illa inſimul cumulari ſolita eſſe, ut firmant *Soccin. conſ. 94. nu. 6. poſt med. lib. 3. Cagnol. in leg. diffamari n. 5. in fin.*

Aliamque differentiam ex *Covarr. Carpan. & aliis* ponderat *Capic. Larr. conſult. 114. num. 27.* quod ſcilicet in terminis *leg. diffamari* opus eſt probare janctantiam, quod in terminis *l. ſi contendat* non requiritur, verùm hæc differentia nullius remanere videtur conſiderationis, cum probatio diſſamationis non videatur eſſe in uſu, præſertim, ſtante utriuſque cumulatione, quam praxis ſervat.

Pro iſtorum autem remediorum qualitate dilucidanda, ut ita evitentur æquivoca, quæ apud aliquos magnam impreſſionem faciebant, Dicebam obſervandum ex *Soccino dicto conſ. 94. num. 2. cum ſeqq. lib. 3.* à quo cæteri moderniores deſumpſerunt, effectum hujusmodi remediorum in duobus tantum

tantum consistere, Primò nempe, quod stante regula, ut nemo invitus agere vel accusare cogatur &c. ista limitetur ex hujusmodi remediis seu eorum altero, dum ita etiam nolens agere cogitur, ac alias pati præjudicia ex suæ actionis neglecto experimento resultantia, ut per *Soccin. ubi supra n. 3.* atque hic est unus effectus; Alter verò, quod existentibus pluribus iudicibus æque competentibus, de jure actoris est electio, coram quo reum convenire velit, licet enim actor forum resequi teneatur, attamen sufficit, quod illum conveniat coram iudice competenti, data sibi electione, ad *text. in l. fin. Cod. ubi in rem alio, cap. cum sit generale de foro competent.* Hanc autem electionem, reus, ita præveniendo actorem, tollere potest, juxta unam opinionem, ab aliquibus etiam impugnata, itaut præcipuus effectus hujusmodi remedium in hac electione de actore in reum transferenda consistere videatur; Sed si de jure causa coram uno iudice de sui natura tractanda est, tunc hujusmodi remedia per reum præveniendo intentata, possunt quidem operari primum effectum urgendi actorem ad ejus jura deducenda, itaut aliis reo concedatur à iactatis molestationibus absolutioriam, suarumque exceptionum canonizationem obtinere, non autem ut ita iudicis unice competentis forus effugi valeat, & de quo solum erat quaestio, Undè propterea in proposito, nullius operationis esse dicebam remedia hujusmodi, in quo tam magnum constituebatur fundamentum.

Allegabant pro altera parte scribentes *Capic. decis. 18. num. 4. Gratian. discept. 8. per tot. præsertim num. 6.* & alios ad probandum, quod intentans hujusmodi remedia, licet quoad eorum intimationem esset actor, attamen quoad causæ substantiam sit reus, juxta verioris opinionem, quam reprobat *Afflicto decis. 368. tenent Capic. & Gratian. ubi supra, Ursill. ad Afflicto. ibid. & alii apud Mascarell. in praxi civili verbo Reus num. 12. cum seqq. ubi latè Pratus in addis. versio. ad quaestionem fol. 20. à tergo, Catheran. decis. 151. Cavaler. decis. 587. Rot. decis. 57. num. 31. & 32. par. 7. recent. Firmiana beneficii 28. Aprilis 1659. coram Corro, ex ea potissima ratione, quod idem debet esse iudex causæ præparatae, qui est iudex causæ præparatae, ut per *Gratian. dicto num. 6.**

Verùm admittendo conclusionem, dicebam illam nil facere ad rem, quia potest quidem ille, qui in substantia futurus esset reus, prævenire coram ipsiusmet rei iudice actorem quamvis diversi fori; Ut de laico per hoc remedium *leg. diffamari*, vel *leg. si contendant* vocante ad forum laicalem clericum futurum actorem firmant allegati, & habetur in *Neapolitana donationis hoc eodem tit. disc. 62.* ubi conclusio declaratur, semper tamen retentis terminis competentiae in hac facti specie cessantis, cum illa solum adesse dicatur in pluribus æque competentibus iudicibus loci gestæ administrationis, quorum respectu dicta remedia suffragari possent quoad electionem inter eos, ita ab actore in reum transeuntem.

¹⁰ Deducebant etiam auctoritates *Gurtier. de iur. p. 3. cap. 1. num. 126. Surd. de alim. tit. 1. quaest. 47. num. 10. Munoz. de ratiocin. cap. 7. num. 5.* ad probandum tutorem vel alium conventum ad reddendas rationes, non teneri respondere in foro pupilli, vel alterius hujusmodi redditionem petentis, iusteque per eum peti remissionem ad forum sui domicili; Sed pariter hoc fundamentum videbatur nullius momenti, cum prædicta auctorita-

tes, ut ex earum lectura liquet, procedant, ubi ageretur de revidendis rationibus semel redditis; Pupillo etenim, vel alio cujus bona administrata sunt, prætendente redditionem jam factam esse erroneam, seu alias contra juris regulam rationes semel redditas, denuo reddendas esse, tunc debet; convenire tutorem, vel administratorem in foro suo, neque hic tenetur extra proprios lares litem sublinere super rationibus semel redditis; Vel etiam ubi administrator in loco gestæ administrationis palfisset alteram partem ad recipiendam rationum redditionem, illaque in mora legitime constituta discederet à loco, cum tunc ad eum denuò redire compellendus non esset, dummodò ut dictum est, mora legitime ac bona fide contracta sit, ita ut non sit affectata cautela, ad fraudandam legis dispositionem.

Magnum item ac potissimum fundamentum, constituebatur per alteram partem in *decis. 13. Penne, & consil. 154. Simon. de Pret. ad probandum quod saltem de æquitate pars offerens suo sumptu & periculo rationes reddere & justificare in proprio domicilio, cogenda non sit ad locum gestæ administrationis accedere, atque super hoc motivo major fuit hujus controversiæ difficultas; Replicabam tamen casum decisionis prædictæ esse in oppositum, quoniam in eo casu actor, cui rationes reddi debebant, & qui administratorem reum convenire poterat in loco gestæ administrationis, contentus erat eum convenire in loco domicili ipsius rei, cujus oppositio calumniam sapere videbatur, dum id sibi commodius reddebatur, atque actor se exhibebat proprio sumptu, & periculo omnes libros & scripturas necessarias ad ipsum domicili rei locum transportare, itaut ipsius actoris esset incommodum, non autem rei, ideoque rationabiliter firmatur in hoc actoris petitioni deferendum esse, saltem ex quadam non scripta æquitate; In præsentem autem res erat in oppositum, dum agebatur de trahendo actorem pupillum, cui juris regula, ac æquitas assistunt, extra proprios lares, unde esset dare a quitatem cum alterius præjudicio, ac iniquitate, quod omninò denegandum est, cum solum æquitati locus fiat, quando jus alterius partis non fiat deterius, itaut intret regula, *quod tibi non nocet &c.* Et fortius quia in Civitate Januæ, jam soluta erat quadam summa notabilis pro gabella, quæ ibi ob lites introductas solvitur.*

Demùm, cum his disputationibus pendenti-
bas, iidem rei pro redditione rationum administra-
tionis gestæ per Andream in Civitate Lugdunen-
tanquam actores, contra eundem Sena legem ejus-
que patrem, & legitimum administratorem in
Curia apprehensos iudicium instituisent, dice-
bant ex hac ratione, dictam aliam causam in Curia
quoque tractandam esse, Tum pro servanda
æqualitate, dum ipsi molestare volentes alteram
partem, ut rationes redderent in remotiori, & in
commodiori loco, in Civitate scilicet Lugdunen-
contentabantur eas recipere in Urbe, loco absque
dubio commodiori; Tum & ratione connexio-
nis causarum, & ne istarum contentia dividatur,
allegando plene in id cumulatè per *Salgad. in laby-
rint par. 1. cap. 3. cum seqq.* ubi de hac materia
unionis causarum coram uno iudice ob earum con-
nexionem, seu præjudicialitatem occasione con-
cursus creditorum super defecti debitoris patrimo-
nio; Ac etiam deducendo spacialem dispositio-
nem *lex. in l. omnis C. arbit. tutela cum concordan-*
per *Gratian. decis. 180. num. 5. cum seqq.* Verùm

leve fundamentum quoque videbatur, quoniam actores se promptos offerebant ad rationes reddendas in dicta Civitate Lugdunen. & non curabant eam oblatam commoditatem, quam constabat esse affectatam ad dictum alium nimis præjudicalem effectum.

Et quoad connexionem, dicebam hæc esse negotia merè distincta, nullam connexionem habentia, ita ut considerari non posset inconveniens, quod coram pluribus iudicibus, super eodem puncto individuo, diversæ orirentur sententiæ, Minusque altera ratio, quod sententia lata in una causa faceret statum, seu exceptionem rei iudicatæ in altera pareret, quæ sunt connexionis fundamenta; Et ulterius intrabat dilemma inevitabile, Quod aut ista negotia erant connexa, aut non, Si non erant, cessabant omnia præmissa, & si erant, tunc ista secunda causa remittenda quoque veniebat ad dictum forum Januæ, in quo altera causa præventæ erat; Et fortius dum pro eisdem fori competentia concurrebat etiam, quod ille esset locus originis, & domiciliæ contrahentium, ac etiam in initio contractus.

Ad text. autem in l. omnes C. arbit. tutela, cum deductis per Gratian dicta decis. 120. respondebam illum procedere, ubi una eademque tutela, sive unum & idem negotium à pluribus personis diversi fori administratum fuit, ne scilicet contingat, pupillum vel alium, cujus bona administrata sunt, eandem rationem redditionem coram diversis iudicibus, & in diversis foris exigere debere, quod nil commune habet cum casu controversiæ; Et ex his, post magnam discussionem, ob aliquam votorum discrepantiam, cum iustitiæ fundamento resolutum fuit, remittendam esse causam ad forum Januæ, uti sequutum fuit.

URBEVETANA.

FIDEICOMMISSI

PRO

CÆSARE ET ALIIS DE
MAGALOTTIS

CUM

ALBINIA FALCONIA.

Casus variè decisus per Signaturam
Iustitiæ.

De connexionem causarum, Et quando ad unum iudicem, coram quo fideicommissum canonizatum est, remitti debeant omnes causæ concernentes bona fideicommissaria existentia penes diversos possessores.

SYMMARIVM.

FActi series.

Sententia & acta collusiva sunt invalida.
De Tribunali Signaturæ iustitiæ, & quid agere possit.

4 Causa universalis alicujus fideicommissi cognosci debet coram uno iudice, coram quo omnes interessati trahi possunt, & de ratione.

5 Licet petitorium & possessorium sint iudicia diversa, unus tamen debet esse utriusque iudex.

6 Quando possessorium pendeat à petitorio, ita ut iudex causa principalis trahat omnia iudicia etiam possessoria.

6 An sententia lata cum uno, præjudicet alteri.

DISC. LXXIV.

Reinverunt usque ab anno 1655. Cæsar & fratres de Magalottis canonizari ab A. C. fideicommissum ordinatum per Cæsarem eorum ascendentem, ad eorum favorem purificatum, adversus aliquos creditores Scipionis & Angeli eorum patris, & patruum respectivè; Quibus peractis, obtentaque ab eodem A. C. inhibitione, ne super bonis quæ per sententiam declaratum fuerat ad dictum fideicommissum spectare, à quibuscumque creditoribus Scipionis & Angeli molestarentur, Cum iidem Cæsar & fratres quoddam prædium fideicommissarium dedissent in dotem forori, contra istam, dicta Albinia tanquam eorumdem Angeli & Scipionis creditrix hypothecaria, iudicium instituit in partibus in vim interdicti salviani; Cumque ad instantiam prædictorum fideicommissariorum, qui erant defensores necessarii, præsentata fuisset dicta inhibitiio, cujus moderationem ab Albinia petitam, iudex qui eam concesserat prævis pluribus formalibus disputationibus denegaverat, habito per eam recurso ad Signaturam, ista ex iniuria dicendis in prima disputatione eam denegavit, in repositione verò, recedendo à decisio illam concessit, non quod de fundamentis ex parte fideicommissariorum deductis dubitaret, sed ex motivo collusionis, quod scilicet collusivè cum aliquibus factis vel posterioribus, & in modica summa dictum iudicium super fideicommissi canonizatione coram A. C. tractatum esset.

Resolutio mihi pro fideicommissariis scribenti, ad veritatem reflectendo, non placuit, quamvis etiam admitteretur probata collusio; Licet enim ex ista de jure resulter nullitas sententiæ ac totius processus, ita ut omnia gesta habeantur pro infectis ex deductis per Merlun, dec. 13. aded ut aliquorum opinio sit, sententiam collusivam, neque ipsis colludentibus nocere Molina de primogen. lib. 4. cap. 8. num. 7. & seqq. & ceteri deducti per Fab. de Anna consil. 104. num. 12. & seqq. Nihilominus adhuc ad ad eundem A. C. tanquam majorem Magistratum, seu ad alium superiorem spectare debere dicebam de huiusmodi collusionem cognoscere, dictamque sententiam cum toto processu collusivam & invalidam declarare cum prorsus absolum esset, ut pedaneus iudex inferior de partibus annullaret, seu tacite spernendo circumferberet sententiam Magistratus superioris.

Et licet istud inconveniens, dicerent aliqui vorantes ex eo tolli, quod ita non per iudicem inferiorem de partibus, sed per ipsam Signaturam, huiusmodi sententia annullata seu circumscripta remaneat, attamen ex hac ratione majus absurdum resultere dicebam, quod scilicet ita esset iudicare sine formali iudicio cum suprema & absoluta potestate Principis, neglectis omnibus juris regulis & iudicibus formalem collusionis probationem & canoniz-